

Верховний
Суд

Трансфертне ціноутворення – практика Верховного Суду

Наталія Блажівська, д.ю.н
Суддя КАС ВС

Верховний
Суд

Визнання господарських операцій контрольованими

1. Критерії віднесення операцій до контрольованих

1.1. Про володіння корпоративними правами в єдиному
послідовному ланцюгу

Відносини між особами можуть впливати на умови їхньої
безпосередньої та/або опосередкованої діяльності за критерієм
володіння однією особою безпосередньо чи опосередковано
корпоративними правами іншої в розмірі **20** і більше відсотків у
єдиному послідовному ланцюзі.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **27** січня **2020** року у справі № **620/528/19**
можна ознайомитися за посиланням – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87388273>

Верховний
Суд

1.2. Про ознаки контрольованої операції

Ознакою контрольованої операції є сплата пов'язаною особою податку на додану вартість за експортними операціями за іншою ставкою, ніж базова (основна), установлена Податковим кодексом України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **18 січня 2021** року у справі № **804/2326/16** можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94236886>.

Верховний
Суд

1.3. Про ознаки контрольованої операції з експортної реалізації сільськогосподарської продукції платником фіксованого сільськогосподарського податку

Господарські операції сільськогосподарського товаровиробника (який є платником фіксованого сільськогосподарського податку) із реалізації сільськогосподарської продукції на експорт не визнаються контрольованими для цілей оподаткування податком на прибуток згідно зі статтею **39** Податкового кодексу України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **31** березня **2021** року у справі № П/811/3371/15 можна ознайомитися за посиланням — <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95945862>.

Верховний
Суд

2. Господарські операції з нерезидентами

2.1. Про господарські операції, що здійснюються з нерезидентами, зареєстрованими в державах (на територіях), включених до переліку держав (територій), у яких ставки податку на прибуток (корпоративний податок) на **5** і більше відсоткових пунктів нижчі, ніж в Україні

(I) Укладення контрактів між резидентом України та резидентом іншої держави (не включеної до Переліку держав [територій], які відповідають установленим законом критеріям), свідчить про відсутність у юридичної особи обов'язку звітувати про контрольовані операції за вказаними взаємовідносинами

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **21** травня **2020** року у справі №

820/1427/16 можна ознайомитися за посиланням – <http://revestr.court.gov.ua/Review/89396403>.

Верховний
Суд

Господарські операції з нерезидентами

(II) Виключення країни-нерезидента з переліку держав (територій), у яких ставки податку на прибуток (корпоративний податок) на **5** і більше відсоткових пунктів нижчі, ніж в Україні, не є підставою для звільнення платника податків від обов'язку подання звітності. Такі господарські операції з нарахування та сплати відсотків за договором позики, проведені на користь нерезидента, зараховуються до складу витрат платника та визнаються контрольованими

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **17** грудня **2020** року у справі № **820/2290/17** можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93595492>

Верховний
Суд

2.2. Про зовнішньоекономічні господарські операції з продажу та/або придбання товарів та/або послуг через комісіонерів-нерезидентів

Господарські операції з передачі товарів від комітента до комісіонера та від комісіонера до покупця такого комісійного товару є контрольованими для комітента, який був зобов'язаний подати звіт про такі операції

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **17** липня **2020** року у справі № **815/6134/16** можна ознайомитися за посиланням – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/90497867>.

Верховний
Суд

2.3. Про належність операції з повернення відсотків за користування кредитом до цілей трансферного ціноутворення

Господарські операції в рамках цілей трансфертного ціноутворення впливають чи можуть вплинути на прибуток платника, а також окремі види доходів, що оподатковуються відокремлено від прибутку для нерезидентів і платників. Основним критерієм є вплив на об'єкт оподаткування податком на прибуток, який відображається в декларації

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 січня **2021** року у справі № **813/3748/16** можна ознайомитися за посиланням – [**https://reyestr.court.gov.ua/Review/94003982**](https://reyestr.court.gov.ua/Review/94003982).

Верховний
Суд

2.4. Про особливості застосування методу «витрати плюс» до контрольованих операцій

Метод «витрати плюс» пов'язаний з порівнянням валової рентабельності собівартості продажу товарів (робіт, послуг) у контрольованій операції з аналогічним показником у зіставній (неконтрольованій) операції. Саме цей метод застосовується в разі реалізації товарів між пов'язаними особами

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 5 липня **2021** року у справі № **620/1767/19** можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98220291>

Верховний
Суд

II. Принцип «витягнутої руки»

2.1. Про пріоритетність застосування методів установлення відповідності умов контрольованої операції

Метод «чистого прибутку» є найбільш доцільним для встановлення відповідності цін контрольованих операцій у разі відсутності інформації щодо зіставних неконтрольованих операцій імпорту природного газу в офіційних джерелах інформації

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **9 жовтня 2019** року у справі № **817/1737/17** можна ознайомитися за посиланням – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/84899759>.

Верховний
Суд

2.2. Про застосування окремих методів встановлення відповідності умов контрольованої операції за принципом принципу «витягнутої руки»

Використання методу порівняльної неконтрольованої ціни щодо контрольованих операцій імпорту природного газу від нерезидента є неможливим тоді, коли немає відомостей щодо зіставних неконтрольованих операцій в офіційних джерелах інформації. Зіставлення цієї операції з операціями з реалізації нерезидентом природного газу не відповідає вимогам податкового законодавства

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **20 грудня 2019** року у справі № **818/1786/17** можна ознайомитися за посиланням – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86551772>.

Верховний
Суд

2.3. Про метод порівняльної неконтрольованої ціни (аналогів продажу)

Суть застосування методу порівняльної неконтрольованої ціни (аналогів продажу) полягає в порівнянні цін на товари у контрольованих операціях з цінами на ті самі товари в неконтрольованих операціях, з урахуванням подібності умов проведення операцій і за відсутності між товарами жодних суттєвих відмінностей. Для оподаткування враховується ціна, яка відповідає максимальному значенню ринкового діапазону рентабельності

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **21** січня **2021** року у справі № **826/17841/17** можна ознайомитися за посиланням —
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/94328301>.

Верховний
Суд

2.4. Про повноваження контролюючого органу щодо надсилання запиту про надання документів при проведенні перевірки з питань дотримання платником податків принципу «витягнутої руки»

Ненадання на запит або надання не в повному обсязі податкової інформації для здійснення податкового моніторингу є підставою для призначення перевірки в порядку, визначеному статтею **78** Податкового кодексу України

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **16** червня **2021** року у справі № **520/4404/19** можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97735580>

III. Податкова звітність

3.1. Про правомірність неподання звіту про контрольовані операції та застосування до платників податків штрафних санкцій за порушення цієї норми

Виключення країни з переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим вторинним підпунктом **39.2.1.2** первинного підпункту **39.2.1** пункту **39.2** статті **39** Податкового кодексу України, після здійснення платником податку протягом періоду контрольованих операцій не є підставою для звільнення особи від обов'язку подати звіт про контрольовані операції за період, коли така країна перебувала в цьому Переліку, оскільки вказаний обов'язок виник у платника податку у зв'язку з учиненням у звітному періоді зазначених контрольованих операцій, які не перестають такими вважатися з настанням наведеної обставини, і мав бути виконаний після завершення звітного року

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **22** лютого **2021** року у справі № **826/12668/17** можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95579935>

Верховний
Суд

3.2. Про операції з повернення нематеріальних активів контрагенту

Дохід від операційної та неопераційної курсової діяльності не враховується для обчислення господарських операцій платника податків із кожним контрагентом для цілей застосування трансфертного ціноутворення. У Звіті про контрольовані операції не потрібно показувати повернення нематеріальних активів, оскільки такі операції жодним чином не впливають на збільшення або зменшення об'єкта оподаткування

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **16** вересня **2020** року у справі № **0740/860/18** можна ознайомитися за посиланням – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91818225>.

Верховний
Суд

3.3. Про обов'язок декларування прийнятого рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на всі різниці

При заниженні показника «Різниці, які виникають відповідно до Податкового кодексу України», платник податків має право прийняти рішення про незастосування в податковій звітності коригувань фінансового результату до оподаткування на всі різниці

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **30** вересня **2020** року у справі № **826/2198/18** можна ознайомитися за посиланням – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91919369>.

Верховний
Суд

3.4. Про порядок і достовірність відображення контрольованих операцій у податковій звітності

Подача платником звіту про контрольовані операції з відображенням відомостей в іноземній валюті (за договором), що за відповідним курсом відповідають сумам у гривні, не свідчить про заниження обсягу операцій з нерезидентами

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **24** листопада **2020** року у справі № **815/6103/15** можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93053205>.

Верховний
Суд

IV. Відповідальність

4.1. Про застосування штрафних санкцій за неподання звіту про контрольовані операції (уточнюючого звіту) після спливу 30 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати штрафу (штрафів)

Оскільки відповідальність платників податків у вигляді штрафних санкцій за неподання звіту про контрольовані операції (уточнюючого звіту) після спливу **30** календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати штрафу (штрафів), встановлена лише з **1** січня **2017** року, то особа не може нести відповідальності за таке діяння, вчинене в попередні роки

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **3** вересня **2020** року у справі № **809/818/17** можна ознайомитися за посиланням – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91337392>.

Верховний
Суд

4.2. Про відповідальність платників податків у вигляді штрафних санкцій за неподання звіту про контрольовані операції (уточнюючого звіту) після спливу **30 календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати штрафу (штрафів)**

Оскільки відповідальність платників податків у вигляді штрафних санкцій за неподання звіту про контрольовані операції (уточнюючого звіту) після спливу **30** календарних днів, наступних за останнім днем граничного строку сплати штрафу (штрафів), установлена лише з **1 січня 2017** року, то особа не може нести відповідальність за таке діяння, вчинене в попередніх роках

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від **23 лютого 2021** року у справі № **810/3541/17** можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95138802>

Верховний
Суд

Верховний
Суд

АКТУАЛЬНІ ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ
Верховного Суду
щодо трансфертного ціноутворення

2021

Верховний
Суд

Дякую за
увагу!